USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobců: **a) N. S.**, **b) nezl. K. S.**, zastoupen zákonnou zástupkyní žalobkyní a), oba státní příslušnost Ázerbájdžánská republika, pobytem Pobytové středisko Havířov, Na Kopci 5, Havířov – Dolní Suchá, oba zastoupeni Mgr. Karin Poncza Hadwigerovou, advokátkou se sídlem Příčná 327/1, Havířov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců a) a b) proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 3. 2021, č. j. 18 Az 63/2020 - 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Odměna ustanovené advokátky Mgr. Karin Poncza Hadwigerové **se určuje** částkou 10 520 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 13. 11. 2020, č. j. OAM-533/ZA-ZA11-ZA05-2020, neudělil žalobcům mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobci napadli rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“), který ji zamítl shora označeným rozsudkem. Poukázal na to, že žalovaný téhož dne neudělil mezinárodní ochranu ani manželu žalobkyně a), přičemž žalobu proti příslušnému rozhodnutí žalovaného krajský soud zamítl rozsudkem ze dne 8. 3. 2021. Ve shodě s žalovaným krajský soud neshledal, že by byl manžel žalobkyně a) pronásledován. Situace celé rodiny tak byla posouzena v kontextu. Nelze odhlédnout od

toho, že žalobkyně a) při pohovoru sama uvedla, že ona osobně ani nezletilý žalobce b) v Ázerbájdžánu žádné problémy neměli, a to ani se státními orgány, policií či armádou. Vyhrožováno mělo být toliko jejímu manželovi. Žalovaný rozhodl na základě řádně zjištěného skutkového stavu a učinil přiléhavé právní závěry.

III.

[3] Oba žalobci (dále též „stěžovatelé“) podali proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Namítli, že žalovaný odhlédl od jimi tvrzených důvodů pro udělení mezinárodní ochrany a odkázal na obecná fakta. Krajský soud tyto důvody převzal do odůvodnění a neuvedl žádné relevantní skutečnosti nad jejich rámec. Přesto žalobu zamítl. Jeho rozhodnutí je tedy nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Z rozsudku není taktéž jasné, zda krajský soud nařídil ve věci jednání a zda k němu stěžovatelku a) řádně a včas předvolal. Pokud pak soud stěžovatelce a) neustanovil tlumočníka k zajištění překladu listin ze spisu a ke komunikaci se soudem, trpělo řízení vadami. Dále stěžovatelé shrnuli současnou situaci v oblasti lidských a politických práv a náboženských svobod v Ázerbájdžánu. Poukázali rovněž na to, že stále přetrvávají boje o Náhorní Karabach a že Ázerbájdžán není na seznamu bezpečných zemí původu. V závěru kasační stížnosti zopakovali důvody své žádosti, tj. obtíže, kterým čelil manžel stěžovatelky a), a kvůli nimž se obávají návratu do vlasti. V této souvislosti poukázali na judikaturu týkající se odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu členství v náboženském společenství a vyslovili obavu z budoucího pronásledování celé rodiny ze strany tajných složek a muslimů. Krajský soud se podle nich nevypořádal se žalobními body, aproboval nesprávné a nezákonné rozhodnutí žalovaného a nezjistil řádně skutkový stav. Podklady, o něž se žalovaný opíral, pak nesplňují požadavek aktuálnosti. Rovněž nebyl zohledněn nejlepší zájem dítěte - stěžovatele b). Proto navrhli, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém uvedl, že postupoval v souladu se zákonem o azylu a ztotožnil se s posouzením provedeným krajským soudem. Navrhl kasační stížnost odmítnout, popř. zamítnout.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1

Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje. O přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou v judikatuře řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Uvedené závěry jsou aplikovatelné i po novele soudního řádu správního zákonem č. 77/2021 Sb. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, ze dne 5. 8. 2021, č. j. 10 Azs 196/2021 - 30, ze dne 14. 7. 2021, č. j. 10 Azs 184/2021 - 36, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021 - 30, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021 - 31, ze dne 24. 9. 2021, č. j. 10 Azs 225/2021 - 34, ze dne 14. 10. 2021, č. j. 2 Azs 171/2021 - 47 atp.).

[7] V dané věci nevyvstala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Krajský soud se nedopustil ani zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Krajský soud posoudil věc v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit.

[8] Nejvyšší správní soud neshledal namítané vady řízení před krajským soudem. Otázkou, zda a do jaké míry má žalobce ve věcech mezinárodní ochrany v řízení před krajským soudem právo na tlumočníka či na komunikaci v jiném než českém jazyce, se ve své judikatuře opakovaně zabýval (srov. např. rozsudky ze dne 21. 4. 2005, č. j. 2 Azs 52/2005 - 47, ze dne 26. 10. 2007, č. j. 2 Afs 36/2007 - 86, ze dne 29. 1. 2010, č. j. 5 Azs 54/2009 - 42, ze dne 30. 1. 2014, č. j. 5 Azs 25/2013 - 28*)*. Podle dosavadní poměrně rozsáhlé judikatury na toto téma „*povinnost soudu podle § 18 odst. 2 o. s. ř. ustanovit účastníku řízení, jehož mateřštinou není český jazyk, tlumočníka, závisí primárně na tom, zda se v řízení objeví konkrétní skutečnost nasvědčující potřebě tlumočníka ustanovit. Při posuzování toho, zda taková konkrétní skutečnost najevo vyšla či ne, pak Nejvyšší správní soud klade velký důraz na vlastní aktivitu účastníka řízení.*“ V projednávané věci se neobjevily konkrétní skutečnosti, které by nasvědčovaly potřebě tlumočníka stěžovatelům ustanovit. Stěžovatelé podali sami svým jménem žalobu ke krajskému soudu v českém jazyce. Nejednalo se přitom o tzv. formulářovou žalobu, ale o individualizované podání, v němž stěžovatelé uplatnili konkrétní výtky vůči rozhodnutí žalovaného. V žalobě ani v případném dalším podání krajskému soudu nesdělili, že by nerozuměli českému jazyku ani nepožádali o to, aby jim soud ustanovil i pro písemnou komunikaci tlumočníka a aby jim zasílal jednotlivé výzvy či sdělení v jiném než českém jazyce. Krajský soud tedy nijak nepochybil, pokud stěžovatelům s ohledem na jejich jednání ze své vlastní iniciativy žádného tlumočníka pro písemnou komunikaci se soudem neustanovil.

[9] Nedůvodná je rovněž námitka o absenci řádného předvolání stěžovatelky a) k jednání před soudem. Krajský soud zaslal stěžovatelce a) řádně výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s., zda souhlasí s tím, aby o věci bylo rozhodnuto bez jednání. Poučil ji, že souhlas bude udělen také tehdy, pokud do dvou týdnů od doručení výzvy nesdělí nesouhlas s takovým postupem. Výzva byla stěžovatelce a) doručena dne 20. 1. 2021, kdy si ji stěžovatelka a) osobně převzala v PoS Havířov. Nijak na ni přitom následně nereagovala, ostatně to

netvrdí ani v kasační stížnosti. Krajskému soudu tak nic nebránilo, aby o věci rozhodl bez nařízení jednání. Pokud soud rozhodoval bez jednání, nebylo ani v tomto ohledu třeba řešit otázku tlumočníka.

[10] Co se týče věcných kasačních námitek, nutno zdůraznit, že krajskému soudu byla v žalobě předložena k posouzení především jedna otázka, a sice zda se žalovaný řádně zabýval situací celé rodiny s ohledem na pronásledování, kterému měl čelit manžel stěžovatelky a), který je současně otcem stěžovatele b). Zcela na okraj stěžovatelé v žalobě toliko v obecné rovině namítli porušení Úmluvy o právech dítěte a absenci dostatečných podkladů pro vydání rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany.

[11] Na stěžejní námitku stěžovatelů krajský soud řádně reagoval, a to v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Z té plyne, že byly-li důvody pro udělení mezinárodní ochrany žadatele zcela odvozeny od jeho rodinného příslušníka, je v takovém případě úspěšnost žádosti o udělení mezinárodní ochrany závislá právě na úspěchu žádosti tohoto rodinného příslušníka. Pokud tomuto rodinnému příslušníkovi není udělena mezinárodní ochrana, neexistuje právní důvod, pro nějž by měla být udělena mezinárodní ochrana žadateli (viz např. usnesení ze dne 20. 2. 2020, č. j. 5 Azs 62/2019 - 22, ze dne 2. 7. 2020, č. j. 10 Azs 437/2019 - 83, či ze dne 30. 9. 2020, č. j. 1 Azs 29/2020 - 58).

[12] V průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o mezinárodní ochranu pro stěžovatelku a) a jejího syna je skutečnost, že manžel stěžovatelky a) měl být ve vlasti pronásledován z náboženských důvodů a pro odmítnutí spolupráce s tajnými službami. Stěžovatelka a) při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 21. 8. 2020 na opětovný dotaz ohledně sebe a syna výslovně uvedla, že ona sama kvůli manželovi žádné problémy přímo neměla, respektive že ona osobně ani její syn ve vlasti žádné problémy neměli. Opakovaně uváděla, že problémy ve vlasti se týkaly jejího manžela a připustila, že ani ona sama nezná rozsah těchto problémů, pročež odkázala na výpověď manžela. V den vydání žalobou napadeného rozhodnutí žalovaný rozhodl rovněž o neudělení mezinárodní ochrany manželu stěžovatelky a). Krajský soud rozsudkem ze dne 8. 3. 2021 potvrdil rozhodnutí žalovaného ve věci manžela stěžovatelky a) jako zákonné, na což v rozsudku ve věci stěžovatelů poukázal. Dodal, že stěžovatelé osobně žádné obtíže ve vlasti ze strany státní moci nepociťovali. Jelikož manželu stěžovatelky a) nebyla z důvodu tvrzeného pronásledování udělena mezinárodní ochrana a krajský soud shledal toto rozhodnutí žalovaného souladným se zákonem, nezbylo mu než zamítnout i žalobu stěžovatelů, kteří svou žádost o udělení mezinárodní ochrany spojili pouze s důvody, na nichž založil svou žádost manžel stěžovatelky a).

[13] Krajský soud se vyjádřil rovněž ke zbývajícím námitkám stěžovatelů. S ohledem na značnou obecnost těchto námitek lze považovat způsob jejich vypořádání ze strany krajského soudu za dostatečný. Podloží-li totiž žalobce své námitky konkrétní argumentací jen v omezené míře, může být soudem na takové námitky reagováno pouze mírou srovnatelnou (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004 - 54, ze dne 14. 7. 2011, č. j. 1 As 67/2011 - 108, a ze dne 6. 4. 2017, č. j. 3 Afs 152/2016 - 24).

[14] Napadený rozsudek tedy splňuje požadavky judikatury Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost soudních rozhodnutí (srov. např. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, nebo ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 - 91), neodchyluje se od dosavadní judikatury kasačního soudu a krajský soud se nedopustil ani hrubého pochybení při výkladu hmotného či procesního práva.

[15] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[16] Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že rozsudek krajského soudu ve věci manžela stěžovatelky a), jakož i jemu předcházející rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno jeho rozsudkem ze dne 4. 3. 2022, č. j. 5 Azs 81/2021 - 43, a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Ani tato skutečnost však nemůže nic změnit na výše uvedených závěrech. Obdobnou situací se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 2. 2022, č. j. 5 Azs 51/2021 - 77. V tam posuzované věci brojil žalovaný a žalobci (matka se synem) proti rozsudku Městského soudu v Praze, který zrušil rozhodnutí žalovaného v části týkající se otce a zamítl žalobu matky a syna, neboť tito - obdobně jako v projednávané věci - ve vztahu ke své osobě po celou dobu správního řízení netvrdili pronásledování nebo odůvodněný strach z pronásledování z azylově relevantních důvodů. Jejich relevantní argumentace ve správním řízení, jakož i v žalobě směřovala také výhradně k problémům otce. Nejvyšší správní soud kasační stížnost matky a syna zamítl. Nepřisvědčil jejich argumentaci, že důvody uváděné otcem je třeba automaticky vztáhnout i na zbývající členy rodiny. S ohledem na úspěch žaloby otce však ve vztahu k dalšímu postupu žalovaného zdůraznil, že „*po dobu, po kterou bude vedeno řízení o udělení mezinárodní ochrany s manželem stěžovatelky, který se svojí žalobou u městského soudu uspěl, a správní orgán je ve vztahu k jeho žádosti o mezinárodní ochranu povinen pokračovat v řízení v intencích závazného pokynu městského soudu, bude na správních orgánech, aby respektovaly příslušné články Úmluvy o právech dítěte (č. 104/1991 Sb.) a s ohledem na jejich nejlepší zájem pečlivě zvažovaly případné nucené vycestování stěžovatelů a) a b) z území České republiky*.“ S ohledem na úspěch kasační stížnosti manžela stěžovatelky a) v nynější věci je třeba vznést stejný požadavek ve vztahu k žalovanému i v projednávaném případě.

[17] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterých, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4., usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2021, č. j. 9 Azs 32/2021 - 32). Stěžovatelé v řízení úspěch neměli, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Z uvedených důvodů soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[18] Usnesením ze dne 19. 5. 2021, č. j. 7 Azs 82/2021 - 23, ustanovil Nejvyšší správní soud stěžovatelům zástupkyni pro řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud přiznal

ustanovené zástupkyni odměnu za dva společné úkony právní služby při zastupování dvou osob - převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) a písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] v celkové výši 9 920 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 ve spojení s § 12 odst. 4 advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 600 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že ustanovená advokátka není plátcem daně z přidané hodnoty, činí její odměna celkem částku ve výši 10 520 Kč. Tato částka jí bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. března 2022

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu